

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
27007259	IES Río Cabe	Monforte de Lemos	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Empresa e Deseño de Modelos de Negocio	2º Bac.	4	116

Réxime

Réxime de adultos

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	12
4.2. Materiais e recursos didácticos	13
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
6. Medidas de atención á diversidade	15
7.1. Concreción dos elementos transversais	16
7.2. Actividades complementarias	17
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	17
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	19
9. Outros apartados	20

1. Introducción

O IES “Río Cabe”, está situado na localidade de “Monforte de Lemos”, na provincia de Lugo. O centro é grande, contando con un ciclo formativo de grao superior de guía, información e asistencia turística en réxime de adultos e modular; ademais do nivel 2 do grao medio das ensinanzas técnico deportivas na especialidade de fútbol. Conta con 9 unidades da ESO e tamén existen dúas aulas de apoio debido a presenza de alumnado con necesidades educativas especiais principalmente en 1º e 2º da ESO.

Co que respecta ao Bacharelato se oferta nas modalidades de “Ciencias e Tecnoloxía”, “Humanidades e Ciencias Sociais” e “Xeral”. Ademais tamén se pode cursar a educación secundaria para persoas adultas. O IES “Río Cabe” é o único centro da contorna que oferta a nova modalidade xeral do bacharelato.

A dotación de recursos é suficiente, posto que posúe biblioteca con acceso a internet, tres aulas de informática con 26, 24 e 15 ordenadores respectivamente e nas aulas de Bacharelato e ESO dispoñemos dun ordenador e proxector. A maioría dos alumnos/as teñen aprobadas todas as materias do curso anterior, de todos modos non é preciso acreditar ningún coñecemento previo para cursar a materia de “Empresa e deseño de modelos de negocio”.

Contexto-Zona:

En canto ao entorno no que se ubica o centro hai que sinalar que é unha localidade de tamaño medio, situada no interior e con abundantes recursos naturais e artificiais. A maior parte da poboación adócese a actividades relacionadas coa agricultura, gandería ou a hostalería e o turismo.

A maior parte dos servizos cos que conta a localidade están no centro urbano. Este concello ten unha extensión de 202 Km² e cerca de 20.000 habitantes. Ademais dos dous centros educativos de ensino primario adscritos a este instituto (CEIP A Gándara e CEIP Colexio Novo), neste Concello hai outros 2 IES, un deles ubicado nos arredores.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Analizar a actividade empresarial e emprendedora, recoñecendo o poder de transformación que exercen na sociedade e reflexionando sobre o valor da innovación e a dixitalización neste proceso, para comprender o papel que desempeñan dentro do funcionamento global da economía actual.	2			2-5	12-40	1	1-2	
OBX2 - Investigar o contexto económico e social e a súa influencia na actividade empresarial, analizando as interrelacións empresas-contexto e identificando estratexias viables que partan dos criterios de responsabilidade social corporativa, da igualdade e a inclusión, para valorar a capacidade de adaptación das empresas.	2-3		4	1	20-50	4	1	
OBX3 - Recoñecer e comprender modelos de negocio actuais comparándoos con outros tradicionais, aplicando estratexias e ferramentas que faciliten o deseño creativo e propoñendo modelos de negocio que, achegando valor, permitan satisfacer necesidades e contribuír ao benestar económico e social.	2-3		2-4		40	3	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Valorar e seleccionar estratexias comunicativas de aplicación ao mundo empresarial, utilizando novas fórmulas e obtendo a información que se xera tanto no ámbito interno como externo da empresa, para xestionar eficazmente a información necesaria no proceso de toma de decisións e a súa correcta transmisión.	1-3	1-2		3	40		2	
OBX5 - Realizar a análise previsional do modelo de negocio deseñado, aplicando as ferramentas de análise empresarial necesarias para comprender o proceso levado a cabo e validar a proposta presentada.				2-3	11-50		1-2-3	

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A economía e a empresa.	Concepto de empresa: elementos, funcións e obxectivos. Localización e dimensión. Clasificación de empresas. Características das principais formas xurídicas.	10	10	X		
2	O emprendemento.	A persoa emprendedora. Muller, emprendemento e inclusión. O entorno da empresa.	10	10	X		
3	A organización na empresa.	As funcións internas da empresa. A dirección da empresa.	5	8	X		
4	A actividade comercial e o marketing.	Análise do consumidor. Estratexias de marketing.	5	10	X		
5	A función produtiva.	O proceso de produción. Asignación de recursos produtivos. Custos de produción. Factores determinantes da produtividade. Formas de adquisición da tecnoloxía.	10	10		X	
6	A xestión dos recursos humanos.	Selección de persoal. Marco legal das relacións laborais.	10	10		X	
7	A función financeira e de investimento.	Fontes de financiamento. Concepto de investimento e tipos. Elementos dun proxecto de investimento. Valoración e selección de proxectos de investimento.	10	10		X	
8	O patrimonio e as contas anuais da empresa.	O patrimonio da empresa. As contas anuais e a imaxe fiel. Análise dos estados financeiros. Fiscalidade empresarial. Obrigas contables.	10	10		X	
9	A situación financeira da	O estudo dos estados contables. A análise	10	10			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	empresa. A análise e a interpretación da información contable.	patrimonial. A análise financeira. A análise económica.	10	10			X
10	A dixitalización e os novos modelos de negocio.	Concepto de modelo de negocio. Definir un modelo de negocio: o lenzo de modelo de negocio. Mapa de empatía. Ideación. Pensamento visual. Creación de prototipos. Narración de historias. Creación de diferentes escenarios.	5	9			X
11	A innovación nos modelos de negocio.	A innovación na empresa. Estratexias de innovación. Ferramentas para innovar nos modelos de negocio e xestión.	5	9			X
12	A estrutura do plan de empresa.	Contexto do modelo de negocio. Análise DAFO. Planificación e viabilidade.	10	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A economía e a empresa.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Coñecer os distintos tipos de empresa, os seus elementos e funcións, así como as formas xurídicas que adoptan relacionando cada unha delas coa responsabilidade legal dos seus propietarios e xestores e coas exigencias de capital.	Analizar, en supostos prácticos, os distintos criterios de clasificación de empresas. Identificar a forma xurídica máis apropiada dadas as características da empresa.	PE	80
CA1.1 - Comprender a importancia da actividade empresarial e o emprendemento na economía actual, recoñecendo o poder de transformación que exercen na sociedade e reflexionando sobre o valor da innovación e a dixitalización.	Recoñecer o papel da empresa e o empresario na sociedade.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O empresario ou a empresa. Perfís. - A empresa. Clasificación. Localización e dimensión da empresa. Marco xurídico que regula a actividade empresarial.

UD	Título da UD	Duración
2	O emprendemento.	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Analizar o papel da I+D+i no desenvolvemento social e empresarial, identificando novas tendencias e tecnoloxías que teñen un alto impacto na economía.	Identificar fontes de acceso a I+D+i. Recoñecer a importancia da investigación e innovación tecnolóxica na empresa.	PE	80
CA1.5 - Identificar e analizar as características do contexto no que a empresa desenvolve a súa actividade, explicando, a partir destas, as distintas estratexias e decisións adoptadas e as posibles implicacións sociais e medioambientais da súa actividade.	Identificar os elementos dunha análise DAFO. Identificar os factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa. Identificar estratexias de crecemento e o impacto na contorna.		
CA1.3 - Valorar a capacidade de adaptación áxil, responsable e sostible das empresas aos cambios do contexto e ás exigencias do mercado, investigando o contexto económico e social e a súa influencia na actividade empresarial.	Valorar a transcendencia futura das decisións de localización e dimensión adoptadas polas empresas.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A empresa. Clasificación. Localización e dimensión da empresa. Marco xurídico que regula a actividade empresarial. - O contexto empresarial. Responsabilidade social corporativa. Muller e emprendemento. Inclusión e emprendemento. - A empresa, dixitalización e innovación. I+D+i. Teorías da innovación. Tipos de innovación. Tendencias emerxentes. Estratexias de innovación.

UD	Título da UD	Duración
3	A organización na empresa.	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar e analizar as distintas políticas empresariais de xestión, contratación e formación de recursos humanos, valorando e recoñecendo as actuacións das empresas en materia de igualdade e inclusión.	Identificar o papel da área de recursos humanos na empresa.	PE	100
CA2.3 - Analizar as características organizativas e funcionais da empresa, explicando, a partir delas, as decisións de planificación, xestión e optimización de actividades, recursos e asociacións clave dun modelo de negocio innovador.	Identificar os elementos da empresa e funcións que desenvolven.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A xestión dos recursos humanos. Formación e funcionamento de equipos áxiles. Habilidades que demanda o mercado de traballo. A contratación e as relacións laborais da empresa. As políticas de igualdade e de inclusión nas empresas.

UD	Título da UD	Duración
4	A actividade comercial e o marketing.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Analizar as características do mercado, explicando, de acordo con elas, a proposta de valor, canles, relacións con clientes e fontes de ingresos dun modelo de negocio innovador.	Identificar e interpretar as diferentes estratexias de marketing. Aplicar criterios e estratexias de segmentación de mercados.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A función comercial. Segmento de clientes. A proposta de valor. Canles. Relacións con clientes. Fontes de ingresos. Estratexias de márketing.

UD	Título da UD	Duración
5	A función produtiva.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Analizar e tomar decisións sobre os procesos produtivos desde a eficiencia e a produtividade, definindo o soporte necesario para facer realidade un modelo de negocio.	Calcular e interpretar a produtividade e a súa relación cos salarios.	PE	100
CA4.2 - Determinar previsionalmente a estrutura de ingresos e custos, calculando o seu beneficio e limiar de rendibilidade a partir do modelo de negocio proposto.	Identificar e calcular os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa. Calcular, interpretar e representar graficamente o limiar de rendibilidade.		
CA4.4 - Determinar a estratexia de propiedade industrial da empresa, establecendo as liñas de actuación en materia de protección de idea, produto e marca.	Identificar estratexias de propiedade industrial.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A función produtiva. Proceso produtivo. Eficiencia e produtividade. Actividades clave. Recursos clave. Asociacións clave. Estrutura de custos: clasificación e cálculo de custos. - A avaliación previa de modelos de negocio: análise DAFO, análise previsional de ingresos e custos e o limiar de rendibilidade. - A protección da idea, do produto e da marca.

UD	Título da UD	Duración
6	A xestión dos recursos humanos.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar e analizar as distintas políticas empresariais de xestión, contratación e formación de recursos humanos, valorando e recoñecendo as actuacións das empresas en materia de igualdade e inclusión.	Coñecer os métodos de selección de persoal e as normas (Convenio Colectivo, Estatuto dos Traballadores e Contrato de Traballo)	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A xestión dos recursos humanos. Formación e funcionamento de equipos áxiles. Habilidades que demanda o mercado de traballo. A contratación e as relacións laborais da empresa. As políticas de igualdade e de inclusión nas empresas.

UD	Título da UD	Duración
7	A función financeira e de investimento.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Analizar e tomar decisións sobre investimento e financiamento, aplicando métodos de selección de investimentos e recoñecendo as vantaxes e inconvenientes das distintas fontes de financiamento empresarial.	Identificar as posibilidades de financiamento das empresas. Aplicar a proxectos sinxelos distintos métodos de selección de investimentos e interpretar os resultados acadados.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A función financeira. Estrutura económica e financeira. Investimento. Valoración e selección de investimentos. Recursos financeiros. Análise de fontes alternativas de financiamento interno e externo.

UD	Título da UD	Duración
8	O patrimonio e as contas anuais da empresa.	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Analizar e explicar a situación económico-financiera da empresa a partir da información recollida nas contas anuais, indicando as posibles solucións aos desequilibrios atopados e analizando o impacto dos tributos que ten que satisfacer a empresa.	Identificar as obrigas fiscais das empresas. Describir o funcionamento básico dos impostos que recaen sobre as empresas.	PE	100
CA4.5 - Valorar a situación económico-financiera da proposta presentada, analizando e interpretando a información recollida tanto no balance como na conta de perdas e ganancias e indicando as posibles solucións aos desequilibrios encontrados.	Elaborar en supostos prácticos o balance de situación e a conta de resultados. Analizar a situación económico-financiera.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A información na empresa: obrigas contables. Composición e valoración do patrimonio. Contas anuais e imaxe fiel. Elaboración do balance e da conta de perdas e ganancias. - Fiscalidade empresarial: principais tributos que gravan a actividade empresarial. - A análise de resultados: estudo de mercado, análise e interpretación da información contable e análise de estados financeiros.

UD	Título da UD	Duración
9	A situación financeira da empresa. A análise e a interpretación da información contable.	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Analizar e explicar a situación económico-financiera da empresa a partir da información recollida nas contas anuais, indicando as posibles solucións aos desequilibrios atopados e analizando o impacto dos tributos que ten que satisfacer a empresa.	Calcular a rendibilidade económica e financeira dunha empresa, así como os ratios de dispoñibilidade, garantía e endebedamento.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A información na empresa: obrigas contables. Composición e valoración do patrimonio. Contas anuais e imaxe fiel. Elaboración do balance e da conta de perdas e ganancias.

UD	Título da UD	Duración
10	A dixitalización e os novos modelos de negocio.	9

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Coñecer as distintas estratexias e ferramentas de deseño creativo, aplicando estas á xeración dun modelo de negocio transformador que permita dar resposta ás necesidades actuais.	Coñecer e aplicar as principais ferramentas de deseño creativo a un proxecto de modelo de negocio.	PE	80
CA3.5 - Coñecer as ferramentas necesarias que permitan expoñer o proxecto de modelo de negocio, despertando o interese e cativando os demais coa proposta de valor presentada.	Coñecer as principais ferramentas de presentación a un proxecto de modelo de negocio.		
CA2.2 - Comprender o concepto de modelo de negocio como unha forma de lles dar resposta ás necesidades actuais, comparando distintos modelos, desde os máis tradicionais aos máis innovadores.	Identificar as características de distintos modelos de negocio.	TI	20
CA3.1 - Valorar a capacidade de adaptación áxil, responsable e sostible das empresas ás exigencias do mercado, explorando ideas, escenarios futuros e novos padróns e modelos de negocio.	Identificar modelos de negocio áxiles e as súas características.		
CA3.3 - Xestionar eficazmente a información e facilitar o proceso de toma de decisións a partir da información obtida, tanto no ámbito interno como externo da empresa, aplicando estratexias e novas fórmulas comunicativas.	Coñecer e aplicar as principais ferramentas de organización de ideas a un proxecto de modelo de negocio.		
CA3.4 - Seleccionar estratexias de comunicación aplicadas ao mundo empresarial, utilizando novas fórmulas comunicativas que faciliten a xestión eficaz da información e a súa transmisión.	Coñecer e aplicar as principais ferramentas de comunicación a un modelo de negocio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Empresa e modelo de negocio. - O lenzo de modelo de negocio e de xestión: concepto, áreas, bloques, utilidade e padróns de modelos de negocio. - O punto de vista dos clientes: mapa de empatía. - A creatividade aplicada ao deseño do modelo de negocio e de xestión. O proceso de creatividade: diverxencia e converxencia. Dinámicas de xeración de novas ideas de modelos de negocio. - A competencia e os nichos de mercado. - As ferramentas de organización de ideas: Pensamento visual ou Visual Thinking. Capacidade de síntese. Ideación. Comunicación. - O prototipado: concepto e utilidade. Posibilidades de prototipado: bens, servizos e aplicacións. - As ferramentas de presentación dun proxecto ou idea. Metodoloxía: narración de historias ou storytelling e o discurso no ascensor ou elevator pitch. Outras metodoloxías. - Os escenarios: exploración de ideas, escenarios futuros e novos modelos de negocio.

Contidos

- Outras ferramentas para innovar en modelos de negocio e de xestión.

UD	Título da UD	Duración
11	A innovación nos modelos de negocio.	9

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Coñecer as distintas estratexias e ferramentas de deseño creativo, aplicando estas á xeración dun modelo de negocio transformador que permita dar resposta ás necesidades actuais.	Identificar dinámicas para a xeración de novas ideas: brainstorming, mindmaps, scamper, os seis chapeus e outras metodoloxías.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- As ferramentas de presentación dun proxecto ou idea. Metodoloxía: narración de historias ou storytelling e o discurso no ascensor ou elevator pitch. Outras metodoloxías.

- Os escenarios: exploración de ideas, escenarios futuros e novos modelos de negocio.

- Outras ferramentas para innovar en modelos de negocio e de xestión.

UD	Título da UD	Duración
12	A estrutura do plan de empresa.	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Validar a proposta de modelo de negocio deseñado dentro dun contexto determinado, definíndoo a partir das tendencias clave do momento, a situación macroeconómica, o mercado e a competencia, comprendendo todo o proceso levado a cabo e aplicando técnicas de	Analizar a contorna xeral e específica da proposta de modelo de negocio.	TI	100
CA4.2 - Determinar previsionalmente a estrutura de ingresos e custos, calculando o seu beneficio e limiar de rendibilidade a partir do modelo de negocio proposto.	Elaborar a conta de resultados previsional da proposta de modelo de negocio. Calcular o limiar de rendibilidade da proposta de modelo de negocio.		
CA4.3 - Elaborar un plan de negocio básico sobre un escenario simulado concreto, xustificando as decisións tomadas.	Elaborar unha proposta de plan de negocio básico.		
CA4.4 - Determinar a estratexia de propiedade industrial da empresa, establecendo as liñas de actuación en materia de protección de idea, produto e marca.	Elaborar a estratexia de propiedade industrial da proposta de plan de negocio.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.5 - Valorar a situación económico-financeira da proposta presentada, analizando e interpretando a información recollida tanto no balance como na conta de perdas e ganancias e indicando as posibles solucións aos desequilibrios encontrados.	Analizar a viabilidade da proposta de plan de negocio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O contexto do modelo de negocio. Previsión: tendencias clave. Macroeconomía: variables macroeconómicas. Competencia: forzas competitivas. - A avaliación previa de modelos de negocio: análise DAFO, análise previsional de ingresos e custos e o limiar de rendibilidade. - A validación do modelo de negocio. Lean Startup. Desenvolvemento de clientes. Desenvolvemento de produto áxil. - A protección da idea, do produto e da marca. - A toma de decisións. Estratexias. Simulación en folla de cálculo. Redacción dun plan de negocios básico. - A análise de resultados: estudo de mercado, análise e interpretación da información contable e análise de estados financeiros.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Aspectos xerais:

- Partir da competencia inicial do alumnado
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe
- Potenciar as metodoloxía activas
- Combinar traballo individual e cooperativo
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas
- Uso habitual das TIC
- Papel facilitador do profesor/a

Estratexias metodolóxicas:

- Memorización comprensiva
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa
- Elaboración de esquemas e resumos
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos
- Comentarios de textos, gráficos, mapas
- Resolución de problemas
- Estudo de casos
- Simuladores empresariais

Secuenciación habitual de traballo na aula:

Para intentar levar a práctica estes principios metodolóxicos o meu Deseño da aprendizaxe estrutúroo en TRES fases:

1.- Fase inicial: O inicio de cada Unidade Didáctica, o profesor fará unha introdución á mesma, que incluírá os obxectivos a conseguir e comentará co grupo os coñecementos previos que podan ter sobre a materia, para detectar as ideas preconcebidas e motivar e despertar interés hacia o tema a través do diálogo cos alumnos/as.

2.- Fase directiva: Posteriormente se pasará a explicar os contidos conceptuais intercalando actividades de aprendizaxe, como poden ser realizar esquemas, mapas conceptuais, ou resolver exercicios e casos prácticos; limitándose o profesor a labores de coordinación e orientación, prestando especial atención os grupos de alumnos/as que teñan máis dificultades e propondo en caso de ser necesario actividades de reforzo ou ampliación. A finalidade das actividades é facilitar a comprensión e interpretación dos contidos conceptuais, e aplicar os coñecementos adquiridos a distintas situacións.

3.- Fase autónoma: Ao finalizar cada unidade didáctica, se proporán aos alumnos/as a resolución dalgunhas

actividades que faciliten a mellor comprensión do tema e o seu estudo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto da editorial McGraw Hill.
Orientacións do grupo de traballo da ABAU
Aula virtual do centro en webs dinámicas.
Biblioteca.
Aula de informática.
Software específico libre: openoffice...

Para levar adiante o proceso de ensinanza e aprendizaxe precisaremos apoiarnos nuns recursos que, na maioría das veces, se basean en soportes escritos ou visuais. Así, salientamos a utilización de libros ou material de actividades propostas polo profesor, e por suposto Internet que é hoxe a principal fonte de datos que podemos ter a man.

Normalmente utilizaremos a aula do curso correspondente asignada pola Xefatura de Estudos e cando o profesor o necesite faremos uso da aula de informática, a biblioteca ou unha aula dotada con pantaia e proxector.

Os alumnos/as deberán utilizar o libro de texto da editorial "McGraw Hill". O departamento didáctico escolle este libro de texto porque:

1. É adecuado para o nivel de coñecementos dos alumnos/as.
2. Ten moitas actividades para practicar e son de diferente dificultade.
3. A pesar de estar en castelán é un libro de texto que se adapta perfectamente as orientacións da CIUG para a preparación da ABAU.
4. O libro de texto non se considera como único recurso para a realización de actividades, se non que o propio profesor tamén planificará e elaborará actividades adaptadas aos contidos propostos nesta programación e as características do alumnado.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial desenvolverase nas primeiras semanas do curso académico. O seu obxectivo é facilitar información sobre diversos aspectos do alumnado, tales como o seu coñecemento acerca das destrezas propias da materia e a detección de alumnado con posibles dificultades de aprendizaxe ou con capacidades superiores á media do grupo. Dita información servirá ó profesorado para programar as adaptacións necesarias, así coma as actividades de reforzo ou ampliación se fose necesario.

O método para obter a devandita información será mediante a observación do alumnado na aula.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	5	5	10	10	10	10	10	5
Proba escrita	80	80	100	100	100	100	100	100	100	80
Táboa de indicadores	20	20	0	0	0	0	0	0	0	20

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	5	10	100
Proba escrita	100	0	85
Táboa de indicadores	0	100	15

Crterios de cualificación:

En cada avaliación faranse dúas probas escritas nas que se medirán os contidos conceptuais e procedementais. Ademais tamén se terán en conta as actitudes, asistencia, puntualidade, traballo na clase....

O Baremo da nota de avaliación será o seguinte:

Probas escritas (exames)..... 70% da nota

- Se fará a media aritmética das probas escritas.
- As probas escritas poden constar de preguntas conceptuais sobre o temario, de cuestións de cálculo numérico, ou de ambos tipos de cuestións. Xeralmente, estarán puntuadas de 0 a 10.
- O feito de que un alumno sexa collido copiando nun exame, poderá levar consigo que a avaliación á cal pertenza o exame, lle sexa cualificada como non superada coa nota mínima.
- De non acudir a unha proba escrita, só se lle repetirá a mesma, a aqueles alumnos que presenten o mesmo día que se incorporan ao centro, xustificación médica ou de deber inescusable, de carácter público ou privado para a non asistencia a dita proba. A data da proba será fixada polo profesor da materia.
- A materia avaliada é acumulativa, polo que en cada exame entran todos os contidos impartidos desde o inicio do curso ata o momento de que se trate.

Actividades..... 20% da nota

- Realización das tarefas indicadas polo profesor que se deben realizar na aula.
- Elaboración de traballos individuais ou en equipo.
- Confección de esquemas e resumos semanais.

Actitudes (asistencia, puntualidade...)..... 10% da nota

- Anotarase a asistencia e puntualidade do alumno.
- Anotarase a actitude negativa do alumno en forma de apercibimentos e o número de interrupcións , que non veñen ao caso, perante as explicacións da materia. Comunicarase ao alumno na aula, quedando constancia no libro do profesor.
- Anotarase a actitude positiva cando, requerida a súa participación explícita ou voluntaria, nas actividades da aula a súa colaboración é absolutamente correcta. Comunicarase ao alumno na aula, quedando constancia no libro do profesor.
- Cada falta sen xustificar na avaliación resta 0,25 pts.
- Cada dous apercibimentos ou faltas de puntualidade restan 0,25 pts
- Cada falta de orde resta 0,5 pts.

O sistema de baremación aquí indicado non exclúe que o profesor o poida modificar lixeiramente si se aprecian circunstancias que así o aconsellen, tales como poden ser o nivel inicial do/a alumno/a, as súas capacidades de aprendizaxe, etc.

CRITERIOS XERAIS DE CORRECCIÓN DE EXAMES:

Na corrección de exames, teranse en conta e valoraranse os seguintes criterios, tanto nos exercicios teóricos como nos prácticos:

- Claridade nos razoamentos.
- Orde, presentación e limpeza. Os exames serán realizados con bolígrafo azul ou negro. Non se permite a utilización do lapis.
- Precisión nos cálculos numéricos.
- Faltas de ortografía e erros gramaticais.
- As preguntas teóricas deben estar ben razoadas, afondando nos conceptos a aplicar e non deixando ningún aspecto sen xustificar. En aquelas cuestións tipo test, nas que se lle ofrece ao/á alumno/a varias posibles respostas, a simple elección dunha delas, aínda que sexa a correcta, non suporá puntuación algunha se a resposta non está correctamente razoada e xustificada.
- Nas preguntas a desenvolver, ademais de considerar a medida en que se axusta o contido da resposta ó que se pregunta, a valoración graduarase atendendo á claridade expositiva e á utilización axeitada dos conceptos fundamentais. Tamén se valorará positivamente a elaboración dun esquema-guión no que se resume o contido da resposta.
- No relativo ás preguntas prácticas (problemas), na valoración de cada un dos apartados nos que se pida efectuar un cálculo, terase en conta non só o resultado puntual, senón tamén a corrección (coherencia) da formulación.
- O feito de que un alumno/a sexa collido/a copiando nun exame, poderá levar consigo que a proba á cal pertenza o exame, lle sexa cualificada con un cero e expulsado do mesmo.

Criteria de recuperación:

Avaliación final:

Ó final do curso realizarase un Exame Final da asignatura, ó que terá que presentarse o alumnado que teña en ese momento algunha/s avaliación/s suspensa/s. Se ten unha única avaliación suspensa presentarase a recuperación da mesma.

O exame correspondente versará sobre os contidos impartidos en toda a avaliación ou avaliacións non superadas, independentemente dos resultados obtidos en cada unha das probas realizadas durante a mesma.

O alumnado que ten aprobadas as 3 avaliacións, calcularáselle a nota da avaliación ordinaria facendo a media aritmética das 3 avaliacións e redondeando o resultado o número enteiro máis cercano.

No caso dos alumnos que se teñan que presentar ao exame final, a cualificación calcularase do seguinte xeito: 80% da nota no exame final máis o 20% da nota que tivese na avaliación que agora pretende recuperar.

Avaliación extraordinaria:

Para o alumnado que non aprobe a materia na convocatoria ordinaria, terá que recuperar a mesma nas tres semanas seguintes. A partir do 21 de maio darase prioridade á realización de actividades de apoio, de reforzo e de recuperación para o alumnado coa materia sen superar e preparación das probas extraordinarias.

Durante as primeiras semanas resolveranse dúbidas e realizaranse actividades de repaso que sirvan de preparación para o exame extraordinario. Na última semana o alumnado suspenso terá que presentarse a un exame de toda a materia. Este exame será o mesmo para tódolos/as alumnos/as que cursen este nivel, e será confeccionado por tódolos membros do Departamento que imparten dita asignatura.

A cualificación da avaliación extraordinaria será a nota do exame redondeada por defecto.

6. Medidas de atención á diversidade

A programación será aberta e flexible, para poder atender á diversidade do alumnado e intentar previr ou evitar a aparición de dificultades de aprendizaxe. Para iso é importante personalizar o proceso de ensinanza-aprendizaxe e fomentar que o alumnado traballe en colaboración a fin de conseguir superar as deficiencias de cada un.

As actividades de clase deben atender principalmente ao traballo en equipo e á axuda recíproca entre os alumnos/as. Ademais o diálogo profesor-alumnos/as debe ser continuo a fin de facilitar a adaptación de determinadas actividades ó nivel de coñecementos e capacidades de cada alumno/a.

Para a atención a diversidade tentarei adoptar as seguintes medidas:

- Propor actividades e exercicios de reforzo ou ampliación aos alumnos/as que o necesiten.
- Priorizar os contidos en función dos seus intereses e motivacións.
- Partir dos coñecementos previos dos alumnos/as.
- Variedade de contidos (procedimentais, conceptuais e actitudinais)
- Tratarei de presentar os contidos interrelacionados e buscando, na medida do posible, aplicacións reais dos

mesmos.

- Presentación variada do material.
- Priorizar o facer dos alumnos/as.
- Descompoñer a tarefa en pequenos pasos, do máis sinxelo o máis complexo.

Non obstante, as opcións metodolóxicas escollidas, eminentemente activas, e a variedade das actividades de aprendizaxe deben contribuír a esta atención individual ao alumno. Excluídas do bacharelato as medidas extraordinarias de atención á diversidade, só queda como manifestación clara de atención á diversidade, o conxunto de aspectos, estratexias, recursos ou procedementos que permiten afrontar e dar resposta á diversidade individual de capacidades, intereses, estilos, ritmos e dificultades de aprendizaxe.

Se coa práctica docente diaria se observase na aula a existencia de alumnos con especiais características tales que requirisen formulacións particulares, ofrecerase a estes alumnos/as, co apoio e asesoramento do Departamento de Orientación, vías adaptadas ás súas necesidades. Estas vías específicas buscarían o máximo desenvolvemento das súas capacidades para que puidesen acceder a metas iguais ás propostas ós seus compañeiros.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Creatividade.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Emprendemento social e empresarial.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación emocional e en valores.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A igualdade de xénero.	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Comprensión lectora.	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital.	X	X	X	X
ET.5 - Creatividade.	X	X	X	X
ET.6 - Emprendemento social e empresarial.	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.7 - Fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X
ET.8 - Educación emocional e en valores.	X	X	X	X
ET.9 - A igualdade de xénero.	X	X	X	X

Observacións:

Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Young Business Talents.	Programa de simulación empresarial.	X	X	X
Finanzas para Mortales.	Programa de educación financeira organizado polo Banco de España e a CNMV.			X
Charlas formativas a cargo de empresas e/ou institucións.	Charlas que pretenden achegar a realidade económica ao alumnado.		X	

Observacións:

É conveniente que se faga algunha actividade complementaria (dentro do horario escolar e de obrigado cumprimento) ou extraescolar (fora do horario escolar e optativas) para que os alumnos/as comprobem a aplicación práctica dos contidos.

Contemplase a posibilidade de participar en actividades de competición con outros centros educativos como "Young Business Talents" organizado polas empresas Praxis, ABANCA e ESIC, que é un exercicio de simulación por ordenador no que diferentes compañías virtuais compiten na produción e venda dun produto. Con esta actividade preténdese que os alumnos se familiaricen co funcionamento dos mercados e a toma de decisións. Intentarase non destinar horas lectivas de clase a preparación das diferentes estratexias a seguir nesta competición.

Ademais participaremos no concurso escolar "Finanzas para Mortales" organizado polo Banco de España e a Comisión Nacional do Mercado de Valores, conscientes da importancia que ten para o desenvolvemento dun país a educación financeira.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico

Inclúe os elementos curriculares na programación didáctica adaptándoos ás características do alumnado e contexto do centro.
Elabora as unidades didácticas utilizando como referente a programación didáctica da materia.
Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula en función das características do grupo.
Metodoloxía empregada
Planifica, coa antelación suficiente e tendo en conta a dispoñibilidade do alumnado, o calendario de probas a realizar segundo a tipoloxía.
Ofrece ao alumnado múltiples formas de presentación dos contidos e de acción e expresión.
Emprega as tecnoloxías da información e da comunicación na aula como medio didáctico para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.
Presenta ao inicio de cada sesión o plan de traballo, sinalando os obxectivos que se pretenden lograr.
Relaciona os contidos da materia cos feitos da actualidade.
Organiza actividades complementarias axeitadas que completen a aprendizaxe tendo en conta as inquiredanzas do alumnado, na procura de facer atractiva a participación no desenvolvemento das mesmas.
Emprega na aula un discurso que estimula e mantén o interese do alumnado polos contidos obxecto de estudo.
Emprega instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe.
Realiza actividades, traballos e proxectos de investigación e innovación educativa relacionados coa práctica docente.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Realiza a avaliación inicial co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.
Propón actividades complementarias que contribúan á mellora da aprendizaxe do alumnado.
Recoñece o esforzo do alumnado, non só os resultados.
Fomenta a participación do alumnado no desenvolvemento da materia, promovendo o debate e a análise crítica dos temas propostos.
Amosa unha actitude aberta e receptiva e fomenta a interacción co alumnado.
Os mínimos de consecución e os criterios de cualificación e recuperación están claramente definidos.
Rexistra e avalía o seguimento da súa propia actuación no desenvolvemento das clases.
Emprega os resultados da avaliación para mellorar o proceso de ensino.
Participa en actividades de formación dirixidas á actualización de coñecementos científico-técnicos, didácticos e/ou psicopedagóxicos.

Medidas de atención á diversidade
Fomenta e estimula as habilidades de comprensión de lectura e de uso da información, de expresión escrita e en público.
Establece criterios e instrumentos de avaliación e autoavaliación que permitan facer o seguimento do progreso do alumnado e comprobar o grao de adquisición de competencias.
Xestiona a intelixencia emocional na aula, facilitando a expresión do alumnado, ensinando estratexias comunicativas.
Establece as medidas de atención á diversidade necesarias para facilitar o acceso ao currículo do alumnado
Propón ao alumnado a realización de actividades de recuperación e reforzo, de enriquecemento e ampliación, en función das súas necesidades.
Clima de traballo na aula
Procura a transparencia do proceso de avaliación.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Presenta e publica a programación didáctica incidindo especialmente na metodoloxía, instrumentos e proceso de avaliación e cualificación.
Planifica a actividade educativa coordinada con outras materias.
Analiza os resultados da avaliación cos alumnos e alumnas. Informa dos logros acadados e dificultades atopadas, propondo estratexias de mellora.
Establece as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado.

Descrición:

Tal e como establece a normativa, "O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes."

Tales indicadores consisten nunha serie de items que permiten reflexionar sobre a actuación co alumnado e os aspectos reflectidos na programación:

- planificación,
- a motivación do alumnado,
- desenvolvemento do proceso de ensino,
- idoneidade dos materiais empregados e das actividades propostas
- e seguimento e avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe

Valoraranse de 0 a 5.

Obxectivos da avaliación da práctica docente:

- Axustala ás peculiaridades do grupo e a cada alumno/a.
- Comparar a planificación curricular coa súa execución.
- Favorecer a reflexión individual e colectiva.
- Mellorar a comunicación e coordinación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Ao iniciar o curso revisarase a programación a partir das propostas de mellora recollidas na correspondente memoria do departamento do curso anterior.

A avaliación da presente programación farase por parte do/a profesor/profesora que imparta a materia e nas reunións de departamento.

Nas reunións de departamento comprobarase o grao de consecución dos obxectivos programados e as dificultades que se poidan atopar, ademais, poderán introducirse medidas correctoras se estas se estiman oportunas. Todas as posibles propostas de mellora reflectiranse na Memoria Final para introducir as modificacións necesarias na programación do curso seguinte.

As ferramentas a empregar para analizar o grao de cumprimento dos indicadores de logro poden consistir en:

- Diario de aula.
- Estatísticas de resultados.
- Cuestionarios e enquisas ao alumnado.

9. Outros apartados